

POREZ NA DOBIT I POTICAJI ULAGANJA

Bošnjak, Marko

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:105797>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

POREZ NA DOBIT I POTICAJI ULAGANJA

Mentor:

doc. dr. sc. Jasenka Bubić

Student:

Bošnjak Marko(5130280)

Split, kolovoz 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Problem istraživanja	3
1.2. Cilj istraživanja	3
1.3. Metode istraživanja	3
1.4. Struktura rada	4
2. POLOŽAJ I ULOGA ULAGANJA U HRVATSKOJ	5
2.1. Analiza stanja izravnih ulaganja prema imovini	5
2.2. Analiza stanja izravnih ulaganja prema zemljama ulagača	7
2.3. Analiza stanja izravnih ulaganja prema djelatnostima	8
3. ZAKONSKI OKVIR POTICANJU ULAGANJA	11
3.1. Uvodno	11
3.2. Zakonski okvir poticaja ulaganja	12
3.3. Poticaji ulaganja	14
3.4. Porezne potpore prema veličini poduzetnika	16
3.4.1. Porezne potpore za mikro poduzetnike	18
3.4.2. Porezne potpore za male, srednje i velike poduzetnike	20
3.4.3. Opravdani troškovi ulaganja	21
3.4.4. Potpore prema vrsti aktivnosti za ulaganje otvaranja novih radnih mjesta VSS ..	24
4. POTICAJI ULAGANJA I POREZ NA DOBIT U PRAKSI	27
4.1. Porez na dobit i poticaji ulaganja	27
4.2. Definiranje uzorka i metodologija istraživanja	30
4.3. Rezultati istraživanja	31
5. ZAKLJUČAK	36
LITERATURA	37
POPIS TABLICA	38
POPIS GRAFIKONA	39
POPIS SLIKA	39
SAŽETAK	40
SUMMARY	40

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Poznato je kako mikro i mali poduzetnici imaju nedovoljan financijski potencijal za veće poslovne preinake i investicije u svom poslovnom djelovanju. Poticaji ulaganja promatrani kroz prizmu poreza na dobit veoma su malo istraženi u hrvatskoj stručnoj literaturi, te nisu poznati rezultati korištenja kao porezne olakšice u praksi poslovanja hrvatskih poduzeća. Ima li zakonska mogućnost poticaja ulaganja koja rezultira poreznom olakšicom primjenu kod mikro i malih poduzetnika u Hrvatskoj? Problem istraživanja su porez na dobit i poticaji ulaganja u poslovnoj praksi mikro i malih poduzetnika u Hrvatskoj.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj ovoga rada je istražiti primjenu poticaja ulaganja na primjeru mikro i malih poduzeća u Republici Hrvatskoj. U teorijskom dijelu rada prezentirati će se zakonsko određenje istraživane teme. Uz navedeno istraživanje, u radu će se prikazati zakonski aspekti poticaja ulaganja s aspekta poreza na dobit, te položaj općenito investiranja u Hrvatskoj prema različitim aspektima.

U empirijskom dijelu rada i to na uzorku mikro i malih poduzeća u Hrvatskoj istražiti će se primjena navedene porezne olakšice. Rezultati istraživanja uputiti će nas na donošenje određenih zaključaka i preporuka, te utvrditi razloge korištenja/nekorištenja.

1.3. Metode istraživanja

Metode istraživanja koje će se upotrebljavati prilikom izrade ovog rada će biti usklađene u skladu s teorijskim i empirijskim dijelom rada. Desk research metode će se koristiti za istraživanje stručne literature, zakona, Internet stranica i sekundarnih podataka. Pod sekundarnim podacima podrazumijeva analiza dokumentiranih podataka koji obuhvaćaju podatke iz pisanih materijala.

Prilikom pisanja rada u uvodnom dijelu će se koristiti stručna literatura te zakoni koji reguliraju područje oporezivanja dobiti s naglaskom na poticaje ulaganja.

Metoda koja će se koristiti u uvodnom dijelu rada će biti metoda analize. Metodom analize će se pokušati složnije pojmove i definicije svesti na njihove jednostavnije elemente.

Nakon obrade teorijskog dijela rada slijedi istraživanje koje obuhvaća analizu i obradu terenskih podataka dobivenih putem anketnog upitnika. U istraživanju će se koristiti anketni upitnik. Rezultati istraživanja obraditi će se deskriptivnom statistikom. Istraživanje će obuhvatiti uzorak od 41 poduzeće. Na temelju obrađenih podataka će biti izrađene tablice i grafikoni te analize dobivenih rezultata koje će jasno prikazivati korištenje poreznih potpora poticaja ulaganja.

1.4 Struktura rada

Rad će biti podijeljen na četiri tematske cjeline na 37 stranica. U uvodnom dijelu definirani su cilj rada, struktura rada, problem i predmet istraživanja te znanstveno istraživačke metode koje će se koristiti u izradi samog rada. U nastavku rada će biti prikazan i analiziran značaj i stanje te kretanje investicija u Hrvatskoj. Treće poglavlje analizira zakonske aspekte u sustavu oporezivanja dobiti te zakonski okvir poreznih olakšica kroz ulaganje. Područje empirijskog istraživanja locirano je u četvrtom poglavlju a obuhvaća primjenu i korištenje poticaja ulaganja kroz porezne poticaje i porezne olakšice mikro i malih poduzeće u Hrvatskoj. Na kraju rada prezentiraju se zaključna razmatranja.

2. POLOŽAJ I ULOGA ULAGANJA U HRVATSKOJ

2.1 Analiza stanja izravnih ulaganja prema imovini

Politika poticanja investicija važan je dio svake gospodarsko razvojne politike, pa tako i politike Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu RH). Razlog leži u činjenici što politika poticanja investicija ima velik značaj za zapošljavanje i održiv rast gospodarstva. Posebnu ulogu imaju izravna ulaganja. Izravne strane investicije najčešće se privlače velikim domaćim tržištem, dostupnim resursima ili nižim troškovima proizvodnje. Važni su i kriteriji kao osnovni preduvjeti privlačenja stranih investicija: politička stabilnost, stabilnost nacionalne ekonomije, povoljno poslovno okruženje, infrastrukturna izgrađenost i kredibilitet politike Vlade.

Mali broj izravnih (stranih) investicija u RH na početku i sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća uzrokovani Domovinskim ratom i nestabilnom političkom situacijom u zemlji usporili su dinamiku priljeva investicija, a time i djelomično umanjili privlačnost tržišta koja, između ostaloga, proizlazi iz stabilnosti okruženja i aglomeracije (stranih) investicija. Kad je riječ o izravnim stranim investicijama, strani kapital u RH najviše je ciljao na sektore s razvijenom infrastrukturom i relativno visokim prinosima uz dani rizik¹. Tablica 1. prikazuje stanje izravnih ulaganja u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2006. do 2015. godine. Prema podacima središnje banke RH u nastavku se daje pregled vlasničkih ulaganja:

- u poduzeća izravnog ulaganja
- u izravnog ulagača /obrnuto ulaganje/
- između horizontalno povezanih poduzeća.

Inozemna izravna ulaganja sastavni su dio platne bilance, a obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva. U nastavku rada analizirati će se ulaganja imovini, zemljama ulagača i prema djelatnostima rezidenata.

¹Ministarstvo gospodarstva(Internet), raspoloživo na: www.mingo.hr (preuzeto 17.5.2016.)

Tablica 1. Stanje izravnih ulaganja, Imovina u milijunima eura od 2006. -2015.

Godina	VLASNIČKA ULAGANJA			ZADRŽANA DOBIT
	U poduzeće izravnog ulaganja	U izravnog ulagača (obrnuto ulaganje)	Između horizontalno povezanih poduzeća	
2006.	143,6	0,0	0,0	63,5
2007.	145,1	0,0	0,0	123,3
2008.	944,0	0,0	0,0	118,6
2009.	1.030,5	0,0	0,0	-117,1
2010.	-264,0	0,0	119,8	7,3
2011.	183,6	0,0	74,3	-7,4
2012.	149,5	0,0	0,6	-70,8
2013.	98,7	0,0	6,4	-164,3
2014.	1.607,6	0,0	-0,4	-212,6
2015.	399,4	0,0	2,4	-251,4
UKUPNO	4438	0,0	203,2	-510,9

Izvor: <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/inozemna-izravna-ulaganja>
(preuzeto 17.5.2016.)

U prethodnoj tablici (Tablica 1.) prikazana su ulaganja u imovinu u milijunima eura. Vidljivo je da kroz razdoblje od 2006. do 2015. godine nije bilo izravnih ulagača tj. obrnutog ulaganja. Ulaganja u izravnog ulagača ulaganje kod kojih originalni primatelj izravnog ulaganja izvrši ulaganje manje od 10% u kapital svoga izravnog ulagatelja ili mu, pak, daje neki oblik pozajmice (kredit, zadužnica).

Izravno ulaganje u poduzeće predstavlja obično izravno ulaganje. Ono je 2006. iznosilo 143,6 milijuna eura. Najveća izravna ulaganja su 2014. godine 1.607,6 milijuna eura. Promatrajući Hrvatsku u periodu od 2006. do 2015. godine ulaganja u izravnog ulagača nije bilo. Pozitivno ulaganje između horizontalno povezanih poduzeća bilježi se 2010. te iznosi 119,8 milijuna eura. Zadržana dobit poduzeća u RH najveća je bila 2007. godine 123,3 milijuna eura, no kako je nastupila kriza 2008. godine, tako je lagano počela opadati, što je vidljivo kroz iduće godine.

2.2. Analiza stanja izravnih ulaganja prema zemljama ulagača

U sljedećem dijelu rada bit će prikazana inozemna ulaganja u Hrvatsku prema zemljama ulagača. U Hrvatskoj se većina inozemnih ulaganja svela na kupnju većinskog vlasništva u domaćim vitalnim poduzećima. Dosadašnja ulaganja nisu podigla konkurentnost gospodarstva, a prihodi su bili korišteni u proračunske svrhe. Gotovo u potpunosti su izostale investicije greenfield za što je odgovorna nepovoljna investicijska klima, odnosno neodgovarajući institucionalni okvir².

Tablica 2. Izravna ulaganja, Imovina (po zemljama)¹⁾ 1993. – 2015 u mil. Eura

<i>Zemlja</i>	<i>ukupno</i>	<i>Zemlja</i>	<i>Ukupno</i>
NIZOZEMSKA	2.920,2	OMAN	3,8
BOSNA I HERCEGOVINA	1.012,0	TURSKA	1,3
SLOVENIJA	758,1	NJEMAČKA	0,7
SRBIJA	756,2	GRUZIJA	0,2
POLJSKA	141,6	ŠPANJOLSKA	0,2
RUSIJA	100,6	CIPAR	-0,3
MAKEDONIJA	84,6	EGIPAT	-9,9
LIBERIJA	81,9	ŠVICARSKA	-11,2
CRNA GORA	77,9	ALBANIJA	-14,4
MALTA	50,5	ANGOLA	-14,8
SAD	48,0	EKVATORSKA GVINEJA	-15,4
MAĐARSKA	46,1	KATAR	-17,2
SVETI VINCENT I GRENADINI	44,6	RUMUNJSKA	-21,2
DANSKA	43,1	BAHAMI	-23,1
ITALIJA	28,5	FRANCUSKA	-28,7
BRITANSKI DJEVIČANSKI OTOCI	27,9	LIBIJA	-63,6
PANAMA	27,0	MARŠALOVI OTOCI	-156,7
SVALBARD I JAN MAYEN	25,9	SIRIJA	-284,4
SLOVAČKA	25,7	Ostale zemlje ³⁾	19,2
BELGIJA	19,4	Nepoznato ⁴⁾	17,9
ANTIGVA I BARBUDA	18,4	Prilagodba na ukupnu populaciju ⁵⁾	16,3
BUGARSKA	15,2	UKUPNO	5.828,7
AUSTRIJA	14,3		
KAZAHSTAN	13,4		
ČEŠKA	10,2		
LIHTENŠTAJN	9,8		
LUKSEMBURG	7,5		
SURINAM	5,8		
INDIJA	5,6		
VELIKA BRITANIJA	5,5		
NORVEŠKA	5,0		

Izvor: <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/inozemna-izravna-ulaganja> (preuzeto 8.6.2016.)

² D. Buterin, M. Blečić: Učinci izravnih stranih ulaganja u Hrvatsku Zbornik Veleučilišta u Rijeci, Vol. 1 (2013), No. 1, pp. 133-149

U razdoblju od 1993. godine do 2015. godine izravna ulaganja u imovinu iznosila su 5.828.7 milijardi eura. Zemlja koja se ističe koja je uložila najviše je Nizozemska sa ukupno uloženih 2.920.2 milijardi eura. Na drugom mjestu nalazi se Bosna i Hercegovina s ukupnim ulaganjem od 1.012.0 milijardi eura, slijedi je Slovenija sa 758.1 milijuna eura i Srbija sa 756.2 milijuna eura. Jedna od najvećih zemalja svijeta Rusija nalazi se na šestom mjestu sa uloženih 100.6 milijuna eura, te Italija na petnaestom mjestu sa uloženih 28.5 milijuna eura. Njemačka što je malo i začuđujuće zauzima donji dio ljestvice sa uloženih 0.7 milijuna eura. Može se naglasiti da su ulaganja jedne Francuske pala za 28.7 milijuna eura, a na posljednjem mjestu nalazi se Sirija sa smanjenim ulaganjem za 284.4 milijuna eura.

2.3. Analiza stanja izravnih ulaganja prema djelatnostima

Društvene koristi ili dobici od izravnih stranih investicija u RH u dosadašnjem razdoblju predstavljali su cijeli niz pozitivnih utjecaja. Veći iznosi izravnih stranih investicija došli su relativno kasno u RH, što je posljedica rata te gospodarske i političke nestabilnosti. Zbog svih tih čimbenika izravne strane investicije još nisu znatnije pridonijele promjeni gospodarske strukture kao u drugim tranzicijskim ekonomijama. U razdoblju od 1993. godine, od kada se prati statistika izravnih stranih ulaganja, do kraja lipnja 2015. godine, izravna strana ulaganja u Hrvatsku dosegla su 29,9 milijardi eura, no kada se isključi učinak kružnih ulaganja taj iznos je niži te iznosi 27,5 milijardi eura³. Prema rezultatima Izvještaja o globalnoj konkurentnosti 2015. – 2016. Hrvatska se nalazi na 77. mjestu, dok s ocjenom 4,1 stagnira na ovoj ljestvici konkurentnosti. Za snažnije poticanje stranih ulaganja, posebice u sektor razmjenjivih dobara, potrebno je odlučnije poraditi na unaprjeđenju poslovne klime.

³ Lider(Internet),raspoloživo na; www.liderpress.hr (preuzeto 08.06.2016.)

Tablica 3. Izravna ulaganja/imovina po djelatnostima 1993-2015. u mil. Eura

NKD	Djelatnost	UKUPNO
74	OSTALE POSLOVNE DJELATNOSTI	2.417,0
51	TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI	1.278,0
24	PROIZVODNJA KEMIKALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA	655,3
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	626,6
65	FINANCIJSKO POSREDOVANJE, OSIM OSIGURAVAJUĆIH I MIROVINSKIH FONDOVA	505,0
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	119,9
64	POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE	82,6
37	RECIKLAŽA	60,2
61	VODENI PRIJEVOZ	59,1
18	PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	47,0
70	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	42,4
16	PROIZVODNJA DUHANSKIH PROIZVODA	38,2
34	PROIZVODNJA MOTORNIM VOZILIMA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	35,8
01	POLJOPRIVREDA, LOV I USLUGE POVEZANE S NJIMA	34,0
66	OSIGURANJE I MIROVINSKI FONDOVI, OSIM OBVIEZNOG OSIGURANJA	31,9
73	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	29,0
36	PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA, PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D. N.	27,2
55	HOTELI I RESTORANI	26,0
45	GRAĐEVINARSTVO	22,7
31	PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEVA I APARATA, D. N.	22,0
21	PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	18,9
50	TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA ; POPRAVAK MOTORNIM VOZILIMA	18,6
30	PROIZVODNJA UREDSKIH STROJEVA I RAČUNALA	18,6
28	PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREMA	17,9
63	PRATEĆE I POMOĆNE DJELATNOSTI U PRIJEVOZU	15,0
71	IZNAJMLJIVANJE STROJEVA I OPREME, BEZ RUKOVATELJA	13,2
27	PROIZVODNJA METALA	9,2
05	RIBARSTVO, MRIJESTILIŠTA I RIBNJACI TE USLUGE	8,9
60	KOPNENI I CJEVOVODNI PRIJEVOZ	7,3
67	POMOĆNE DJELATNOSTI U FINANCIJSKOM POSREDOVANJU	6,9
22	IZDAVAČKA I TISKARSKA DJELATNOST	5,3
29	PROIZVODNJA STROJEVA I UREĐAJA, D. N.	3,9
92	REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE DJELATNOSTI	1,5
32	PROIZVODNJA RTV I KOMUNIKACIJSKIH APARATA I OPREME	1,4
35	PROIZVODNJA OSTALIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA	-3,0
	vlasnička ulaganja u nekretnine	-13,3
52	TRGOVINA NA MALO; POPRAVAK PREDMETA ZA KUĆANSTVO	-104,3
23	PROIZVODNJA KOKSA, NAFTNIH DERIVATA I NUKLEARNOG GORIVA	-183,9
11	VAĐENJE NAFTE I ZEMNOGA PLINA; USLUŽNE DJELATNOSTI	-347,4
	Ostale djelatnosti ³⁾	144,0
	Nepoznato ⁴⁾	13,5
	Prilagodba na ukupnu populaciju ⁵⁾	16,3
	UKUPNO	5.828,7

Izvor: <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/inozemna-izravna-ulaganja>
(preuzeto 8.6.2016.)

Tablica 3. prikazuje izravna ulaganja po djelatnostima u razdoblju od 1993. do 2015. godine. Vidljivo je da su 2417.0 milijardi eura uložene u ostale poslovne djelatnosti. U trgovinu na veliko i posredovanje u trgovini uloženo je 1.278.0 milijardi eura. U proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda uloženo je 655.3 milijuna eura. Na proizvodnju hrane i pića uloženo je 626.6 milijuna eura, a posljednja djelatnost u koju je uloženo preko sto milijuna eura je proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda gdje je uloženo 119.9 milijuna eura. Zanimljivo da je u hotele i restorane uloženo samo 26 milijuna eura, te u građevinarstvo 22.7 milijuna eura. U proizvodnju rtv i komunikacijskih aparata i opreme uloženo je 1.4 milijuna eura te je ovo posljednja djelatnost u kojoj su ulaganja bila povećana.

3. ZAKONSKI OKVIR POTICANJU ULAGANJA

3.1. Uvodno

Svaka država treba razmotriti niz faktora u privlačenju investicija. U takve determinante mogu se ubrojiti lokacijski determinanti, suvremen i vjerodostojan pravni okvir te povoljna investicijska klima. Svakako presudno značenje zauzima politika privlačenja stranih i domaćih investitora i općenito promicanja investicija. Može se kazati kako kombinacija različitih pogodnosti i olakšica može doprinijeti ostvarivanju konkurentne prednosti nad ostalim zemljama. Bitno je kazati kako ovo praćenje mora biti sustavno i kontinuirano kako bi se postigli željeni efekti.

Republika Hrvatska je svojim Ustavom prihvatila zajedničke multilateralne standarde prema izravnim stranim investicijama. Stranim se investitorima jamči:

1. da se prava stečena ulaganjem neće umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom;
2. slobodno iznošenje dobiti iz zemlje;
3. slobodno iznošenje uloženog kapitala po prestanku ulaganja;
4. nacionalni tretman za strane investitore.

Da bi dodatno potaknula investicije, RH je proteklih godina uložila značajne napore u uklanjanje prepreka pri realizaciji investicijskih projekata, i to ponajviše izmjenama zakonodavnog i institucionalnog okvira za ulaganja, a s ciljem pojednostavljenja i ubrzanja administrativnih postupaka vezanih uz investicije.

Zakonom o poticanju i unaprjeđenju investicijskog okruženja RH je osigurala potreban pravni okvir kojim će se stvoriti pretpostavke za povećanje broja i kvalitete investicijskih projekata koji će se realizirati u RH radi unosa nove opreme i suvremenih tehnologija, veće zaposlenosti i izobrazbe zaposlenika, razvoja proizvoda i usluga više dodane vrijednosti, povećanja poduzetničke konkurentnosti, ravnomjernog regionalnog razvoja RH te učinkovitijeg raspolaganja resursima i korištenja teritorijalnog kapitala.

Kako bi potaknula dolazak stranog kapitala i motivirala domaće investitore da povećaju svoje investicijske aktivnosti, RH mora osigurati povoljno i stabilno investicijsko okruženje svojom cjelokupnom politikom⁴.

⁴ Ministarstvo gospodarstva(Internet), raspoloživo na; www.mingo.hr (preuzeto 08.06.2016)

Uvidjevši probleme na ovom području u pravni okvir privlačenja investicija postavljen je najprije Zakonom o poticanju i unaprjeđenju investicijskog okruženja.⁵ Time je RH osigurala potreban pravni okvir koji je trebao stvoriti pretpostavke za povećanje broja i kvalitete investicijskih projekata. Cilj je bio što veći unos nove opreme i suvremenih tehnologija, veće zaposlenosti i izobrazbe zaposlenika, razvoja proizvoda i usluga više dodane vrijednosti, povećanja poduzetničke konkurentnosti, ravnomjernog regionalnog razvoja RH te učinkovitijeg raspolaganja resursima i korištenja teritorijalnog kapitala.

3.2. Zakonski okvir poticaja ulaganja

Poticanje investicija i poticanje unaprjeđenja investicijskog okruženja u RH u smislu Zakona predstavlja sustav poticajnih mjera za investiranje i poticajnih mjera za pravodobno ostvarenje potrebnih investicijskih aktivnosti. Poticajne mjere odnose se na projekte investiranja i jačanja konkurentske sposobnosti u proizvodno-prerađivačkim aktivnostima, razvojno-inovacijskim aktivnostima, aktivnostima poslovne podrške, aktivnostima usluga visoke dodane vrijednosti.

Zakon o poticanju ulaganja donesen 18. rujna 2015.⁶ Zakon o poticanju investicija i unaprjeđenju investicijskog okruženja (NN 111/12. i 28/13.) prestao je važiti.

Zakonom o poticanju ulaganja osigurava se pravni okvir kojim se stvaraju pretpostavke za povećanje broja i kvalitete investicijskih projekata s ciljem unosa nove opreme i suvremenih tehnologija, veće zaposlenosti i izobrazbe zaposlenika, te ravnomjernog regionalnog razvoja. Također, Zakon se usklađuje sa Zakonom o državnim potporama kao i s pravnom stečevinom Europske unije. Zakonski okvir predstavlja sustav potpora za ulaganje i potpora za pravodobno ostvarenje potrebnih ulagačkih aktivnosti. Određuje se način i rokovi ispunjenja svih potrebnih ulagačkih aktivnosti. Zakonom su propisani različiti poticaji/potpore o kojima će više biti govora u nastavku rada.

Predmetni zakon usklađen je sa Zakonom o državnim potporama kao i s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe⁷. Također je uređena provedba Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora

⁵ Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja i unaprjeđenju investicijskog okruženja, Narodne novine d.d., Zagreb br.111/12. i 28/13 (preuzeto 08.06.2016)

⁶ Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br.102/15 (preuzeto 08.06.2016)

⁷ Ministarstvo gospodarstva(Internet), Raspoloživo na; www.mingo.hr/page/kategorija/vodic-kroz-zakon-o-poticanju-investicija/pristup (preuzeto 09.06.2016.)

spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26. 6. 2014., str. 1.), (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014.).

Ovaj Zakon sadržava odredbe o regionalnim državnim potporama za ulaganja te odredbe o državnim potporama za usavršavanje koje su u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. Pojedinačne potpore dodijeljene temeljem ovoga Zakona izuzete su od obveze prethodne prijave Europskoj komisiji sukladno članku 108. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz ovoga Zakona. Poduzetništvo, u smislu ovoga Zakona, predstavljaju subjekti – mikro, mali i srednji poduzetnici sukladno Prilogu I. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. Poduzetništvo, u smislu ovoga Zakona, predstavljaju subjekti – veliki poduzetnici. Pod kategorijom veliki poduzetnik, u smislu ovoga Zakona, podrazumijeva se poduzetnik koji ne ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu I. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014.

Na razini gospodarskih subjekata cilj i svrha poticanja ulaganja je izgradnja međunarodno konkurentnog, transparentnog i atraktivnog sustava potpora za ulaganja pravnih ili fizičkih osoba registriranih u Republici Hrvatskoj, obveznika poreza na dobit, koji obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu robe i usluga u Republici Hrvatskoj⁸

Hrvatskoj je još uvijek potrebno proizvodno preusmjeravanje i odlučno restrukturiranje industrije radi prilagođavanja strukturi potražnje EU-a, a treba promijeniti i sastav svog izvoza od radno-intenzivnog, u kojemu prevladavaju sirovine i poluproizvodi, prema proizvodima veće tehnološke složenosti i više dodane vrijednosti⁹.

Svrha gore spomenutog programa je potpora mikro i malom gospodarstvu u proizvodnim djelatnostima kako bi se povećala njihova modernizacija tehnološke osnove i primjene novih znanja. Mjerama poticanja mikro poduzetništva i obrta kroz ulaganja koja doprinose jačanju njihove konkurentnosti i unaprjeđenju u obavljanju poslovne djelatnosti.¹⁰ Međutim, izravne strane investicije privlače se i veličinom tržišta, dostupnim resursima ili pak nižim troškovima prvenstveno rad. Potrebno je naglasiti još neke preduvjete kao što su politička stabilnost, stabilnost nacionalne ekonomije, infrastrukturna izgrađenost i kredibilitet politike. U ovom kontekstu ne smije se

⁸Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 102/15 (preuzeto 09.06.2016)

⁹Ministarstvo gospodarstva(Internet),raspoloživo na; www.mingo.hr (preuzeto 09.06.2016.)

¹⁰Ministarstvo poduzetništva i obrta(Internet),raspoloživo na; poduzetnistvo.gov.hr (preuzeto 09.06.2016.)

zanemariti ni geostrateški položaj Hrvatske. Veliki je značaj i obalnog i morskog područja RH za privlačenje investicija.¹¹

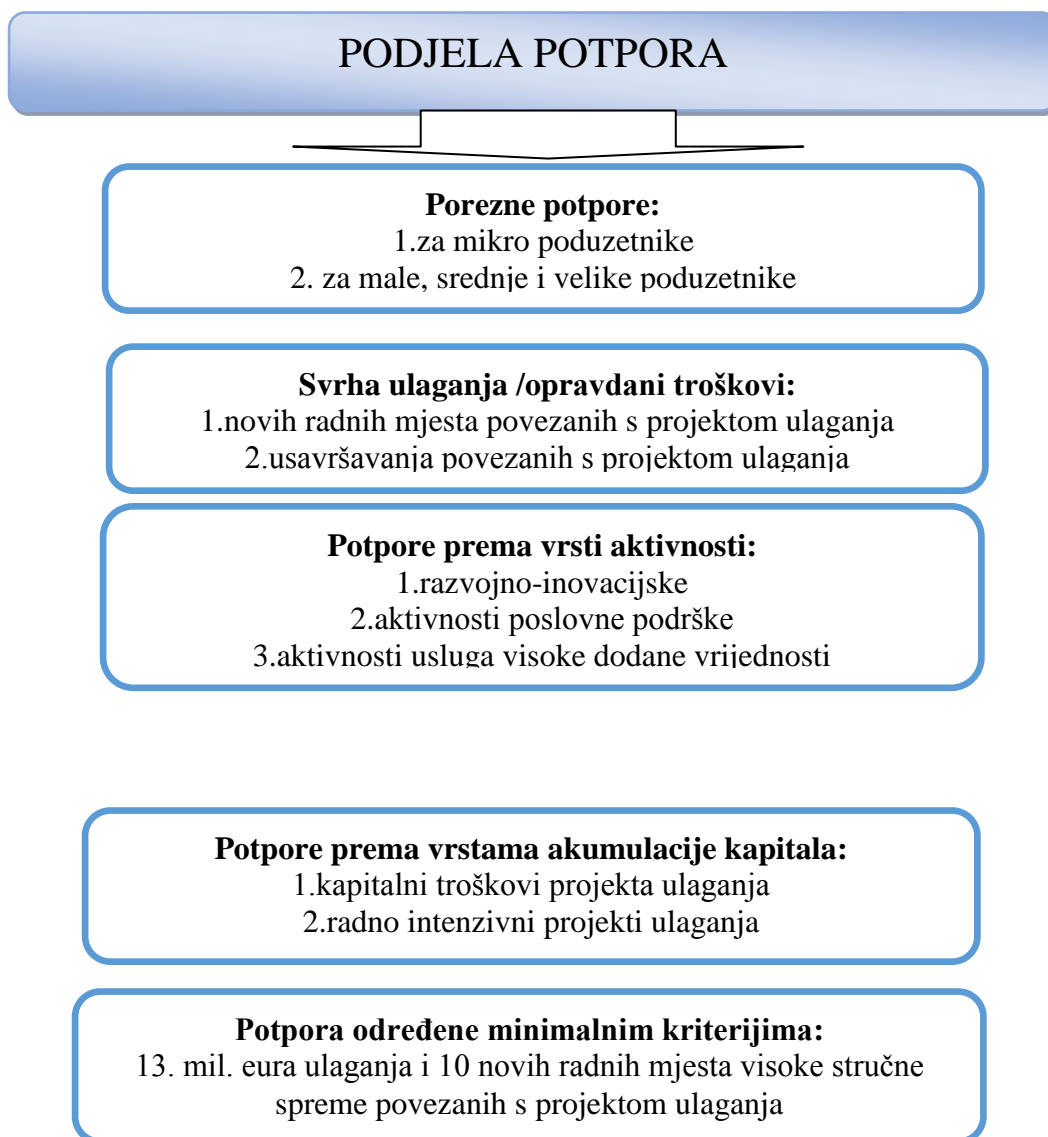
Također, usvojen je i poseban zakon (*lex specialis*) - Zakon o strateškim investicijskim projektima RH, a u svrhu ubrzanja investicijskih aktivnosti te pojednostavljenja i skraćanja postupaka realizacije takvih projekata. Iako RH ima zakonodavni pravni i fiskalni okvir koji potiče investicije i konkurentan je u usporedbi sa zemljama u okruženju, problem za investitore predstavlja raskorak između propisa i stvarnosti, kao i stalno mijenjanje istih. Glavni prigovor stranih investitora odnosi se na nepoštivanje postojećih pravila i zakonodavnog okvira.

3.3. Poticaji ulaganja

Zakonom o poticanju investicija i unaprjeđenju investicijskog okruženja osigurane su atraktivne poticajne mjere za realizaciju investicijskih projekata u Republici Hrvatskoj.¹² Zakon o poticanju ulaganja koji je na snazi od 25. rujna 2015. godine definirao je u čl. 7. oblike potpora kao poticajima ulaganja. U nastavku rada u shematskom prikazu daje se pregled svih oblika potpora kao poticaja ulaganja.

¹¹Ministarstvo gospodarstva(Internet), raspoloživo na; www.mingo.hr (preuzeto 10.06.2016.)

¹²Narodne novine; Zakon o poticanju investicija i unaprjeđenju investicijskog okruženja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 111/12. i 28/13 (preuzeto 10.06.2016.)

Slika 1.Podjela potpora

Izvor: obrada autora prema čl. 7. Zakona o poticanju ulaganja

Zakonom su propisani poticaji za porezni poticaji, poticaji za otvaranje novih radnih mjesta, poticaji za usavršavanje povezano s investicijom, poticajne mjere za djelatnosti s povećanom dodanom vrijednošću, poticajne mjere za kapitalne troškove investicijskog projekta i poticajne mjere za radno intenzivne investicijske projekte. Nadalje, zakon daje podršku u vidu potpora koje su određene sa dva minimalna kriterija i to minimalno ulaganje u protuvrijednosti od 13 milijuna eura, te otvaranje minimalno 10 novih radnih mjesta visoke stručne sprema ali koja moraju biti povezana sa projektom.

Mjere se također odnose se na projekte investiranja i jačanja konkurentske sposobnosti u proizvodno-prerađivačkim aktivnostima, razvojno-inovacijskim aktivnostima, aktivnostima poslovne podrške te aktivnostima usluga visoke dodane vrijednosti.

Potpore uređene ovim Zakonom odnose se na projekte ulaganja i jačanje konkurentske sposobnosti u: proizvodno-prerađivačkim aktivnostima, razvojno-inovacijskim aktivnostima, aktivnostima poslovne podrške i aktivnostima usluga visoke dodane vrijednosti. Potpore uređene ovim Zakonom odnose se na projekte iz stavka 2. ovoga članka, kojima se osigurava ekološki sigurna poduzetnička aktivnost i jedan ili više od sljedećih ciljeva¹³:

- unos nove opreme i suvremenih tehnologija
- veća zaposlenost i izobrazba zaposlenika
- razvoj proizvoda i usluga više dodane vrijednosti
- povećanje poduzetničke konkurentnosti
- ravnomjerni regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Ključni uvjet za ostvarivanje potpore je podnošenje prijave za korištenje poticajnih mjera prije početka investicije, a Zakon predviđa dva načina izračuna početne investicije i to na temelju troškova ulaganja (materijalna i nematerijalna imovina) ili na temelju troškova plaće¹⁴.

3.4. Porezne potpore prema veličini poduzetnika

Zbog prilagodbi svih država članica Europske unije i Republika Hrvatska u svoje nacionalne računovodstvene sustave ugradila je odredbe nove računovodstvene Direktive 2013/34/EU¹⁵. Mala, mikro i srednja poduzeća su definirana u preporuci EU 2003/361¹⁶.

U tome smislu određeno je razvrstavanje poduzetnike i razvrstavanje grupe poduzetnika. U nastavku rada daje se prikaz razvrstavanja poduzetnika.

Prema Zakonu o računovodstvu i to čl. 5. poduzetnici u smislu ovoga Zakona razvrstavaju se na mikro, male, srednje i velike ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne

¹³Narodne novine: Zakon o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 111/12 i 28/13 (preuzeto 10.06.2016.)

¹⁴Ministarstvo gospodarstva (Internet), raspoloživo na: www.mingo.hr (preuzeto 10.06.2016.)

¹⁵Narodne novine: Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb br. 78/15.

¹⁶ Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (Text with EEA relevance) (notified under document number C(2003) 1422), Official Journal L 124, 20/05/2003 P.0036-0041 http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme_definition/index_en.html

godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Pokazatelji na temelju kojih se razvrstavaju poduzetnici su: iznos ukupne aktive, iznos prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Tablica 4. Razvrstavanje poduzetnika

skupina	Kriterij: ukupna aktiva	Kriterij: ukupni prihodi	Kriterij: prosječni broj radnika
1.	2.600.000	5.200.000	10
2.	30.000.000	60.000.000	50
3.	150.000.000	300.000.000	250

MIKRO poduzetnici	<i>ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta od 1. skupine</i>
MALI poduzetnici	<i>ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta iz 2. skupine</i>
SREDNJI poduzetnici	<i>ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta iz 3. skupine</i>
Veliki poduzetnici	<i>prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta iz 3. skupine</i>

Izvor: Obrada autora prema čl.5 zakona o računovodstvu

U kategoriju velikih poduzetnika uključene su i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, leasing-društva, društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, investicijski fondovi, različiti oblici mirovinskih društava/fondova, faktoring-društva, investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnjanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja neovisno o tome ispunjavaju li uvjete iz točke 1. ovoga stavka.

Novoosnovani poduzetnici i poduzetnici sa statusnom promjenom razvrstavaju se na temelju pokazatelja za razdoblje od datuma osnivanja, odnosno statusne promjene do kraja njihove prve poslovne godine, odnosno na zadnji dan tog razdoblja. Za potrebe razvrstavanja poduzetnici iz ovoga stavka iznos prihoda preračunavaju na godišnju razinu.

Nadalje, zakonski okvir nije samo postavljen za razvrstavanje poduzetnika, nego su određena razvrstavanja i grupa poduzetnika i to sve prema čl. 6. imenovanoga Zakona. Grupe poduzetnika razvrstavaju se na male, srednje i velike ovisno o pokazateljima utvrđenim na konsolidiranoj osnovi, utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju konsolidirani financijski izvještaji.

Pokazatelji na temelju kojih se razvrstavaju poduzetnici su iste kategorije kao i kod razvrstavanja poduzetnika na tzv. nekonsolidiranoj osnovi, a to su iznos ukupne aktive, prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Tablica 5. Razvrstavanje grupa poduzetnika

skupina	Kriterij: ukupna aktiva	Kriterij: ukupni prihodi	Kriterij: prosječni broj radnika
1.	30.000.000	60.000.000	50
2.	150.000.000	300.000.000	250
MALE grupe poduzetnika	<i>ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta iz 1. skupine</i>		
SREDNJE grupe poduzetnika	<i>ne prelaze granične pokazatelje u dva od tri uvjeta iz 2. skupine</i>		
VELIKE grupe poduzetnika	<i>prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta iz 2. skupine</i>		

Izvor: Obrada autora prema zakonskim određenjima

Male grupe poduzetnika su one koje na konsolidiranoj osnovi na datum bilance matičnog društva ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta iz prikazane prve grupe iz tablice (Tablica br.4.). Srednje grupe poduzetnika su one koje nisu male grupe poduzetnika i koje na datum bilance matičnog društva na konsolidiranoj osnovi ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta od druge grupe. Velike grupe poduzetnika su one grupe koje na konsolidiranoj osnovi prelaze granične pokazatelje najmanje u dva uvjeta iz stavka 3. ovoga članka. Grupa poduzetnika može za potrebe razvrstavanja u smislu ovoga članka koristiti zbrojnu bilancu i račun dobiti i gubitka prije konsolidacijskih eliminacija s time da se u tom slučaju pokazatelji ukupne aktive i ukupnog prihoda iz stavaka 3. i 4. ovoga članka uvećavaju za 20%.

3.4.1. Porezne potpore za mikro poduzetnike

Mala i srednja poduzeća predstavljaju važan dio svakog gospodarstva. Mnoge države pokušavaju u svoj zakonodavni okvir ugraditi fiskalne mjere kako bi poduzećima omogućile korištenje olakšica za poduzetništvo i na taj način smanjile porezno opterećenje. Vrlo često se ističe kako su visoka porezna opterećenja jedna od prepreka razvoju poduzetništva te da na takav način utječu na njegov razvoj i broj poduzeća posebice malih i srednjih.

Rezultati nekih istraživanja ukazuju da je od samog poreznog opterećenja važnija jednostavnost procedure obračuna poreza, dok druga raspravljaju o upitnosti uloge malih i srednjih poduzeća u gospodarskom rastu i razvoju.¹⁷

Hrvatska je Zakonom o poticanju ulaganja postavila pravni okvir da poreznim poticajima doprinese poreznom rasterećenju po osnovi poreza na dobit. Cilj je navedenih poreznih poticaja bio je potpora mikro i malom gospodarstvu u proizvodnim djelatnostima kako bi se povećala njihova inovativnost i modernizacija tehnološke osnove. Mjerama poticanja mikro poduzetništva i obrta kroz ulaganja trebalo bi doprinijeti jačanju njihove konkurentnosti i unaprjeđenju obavljanja poslovne djelatnosti..

Prema čl. 8. prethodno imenovanog Zakona mikro poduzetnici trebaju minimalno ulaganja od 50.000,00 eura. Ukoliko poduzetnik ostvari navedeno ulaganje stopa poreza na dobit umanjuje se za 50% od propisane stope poreza na dobit i to za razdoblje do pet godina od godine početka investicije. Mikro poduzetnici moraju ispuniti i drugi uvjet a to je otvaranja najmanje tri nova radna mjesta povezana s projektom ulaganja, i to unutar razdoblja od godinu dana od početka ulaganja.

Ukupan iznos poreznih poticaja koje korisnik potpore za mikro poduzetnike može iskoristiti tijekom razdoblja korištenja poreznih poticaja određuje se u apsolutnom iznosu razlike obračuna dužnog iznosa poreza na dobit izračunanog na temelju propisa kojima se uređuje porez na dobit i iznosa izračunanog na temelju poreznog poticaja. Poduzetnik također treba poštivati maksimalno dopušteni iznos, odnosno intenzitet ukupnih potpora navedenih u članku 6. točki 13. Zakona, a vezan je za maksimalni intenzitet i iznos regionalne potpore sukladno karti regionalnih potpora koji za ovu skupinu poduzetnika znači uvećanih 20 postotnih poena.

Ako korisnik potpore tijekom razdoblja korištenja potpora iz ovoga Zakona prestane biti obveznik poreza na dobit, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za preostalo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu očuvanja novih radnih mjesta i investicijskog projekta sukladno odredbama iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona.

¹⁷ Vidović, J. & J. Bubić (2016): Struktura po veličini u EU i porezno opterećenje, RiM, Primošten, str.164.

Ako korisnik potpore smanji broj novih radnih mjesta utvrđenih odredbama stavka 1. ovoga članka prije isteka propisanog minimalnog razdoblja očuvanja ulaganja iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona, i/ili ako ne poštuje minimalno razdoblje očuvanja ulaganja iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za čitavo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu povrata sredstava ostvarenih korištenjem odobrenih povlastica uvećanih za iznos osnovne referentne stope, koja se određuje i objavljuje na temelju pravila o državnim potporama, uvećane za 100 baznih bodova.

3.4.2. Porezne potpore za male, srednje i velike poduzetnike

Podaci govore kako je u 2012. godini u Hrvatskoj je bilo 0,27% velikih, 1,24% srednjih 6,87% malih te 91,62% mikro poduzeća.¹⁸ No, iako je učešće velikih i srednjih te malih poduzeća na razini od 8,38% ukupne strukture poduzeća, njihovo učešće u ukupnim prihodima, porezu na dobit, te zapošljavanju ima daleko veću ulogu od mikropoduzeća.

Zakonski okvir poticaja ulaganja postavio je i mogućnost korištenja poreznih potpora za male, srednje i velike poduzetnike.

Prema čl. 9. Zakona o poticaju ulaganja odredio je zajedničke kriterije za sve tri skupine poduzetnika. Kriteriji za ostvarenje poreznih potpora određeni su visinom ulaganja i brojem otvorenih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.

Ukoliko poduzetnik ostvari ulaganje u protuvrijednosti kuna do 1.000.000,00 eura, korisniku potpore stopa poreza na dobit umanjuje se za 50 % od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja. Drugi uvjet koji poduzetnik treba ispuniti odnosi se na uvjet otvaranja najmanje pet novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.

Za ulaganja u visini iznosa protuvrijednosti kuna od 1.000.000,00 do 3.000.000,00 eura, korisniku potpore, stopa poreza na dobit umanjuje se za 75 % od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet popunjavanja najmanje 10 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.

¹⁸ Vidović, J. & J. Bubić (2016): Struktura po veličini u EU i porezno opterećenje, RiM, Primošten, str.172.

Za ulaganje u visini iznosa protuvrijednosti kuna više od 3.000.000,00 eura, korisniku potpore, stopa poreza na dobit umanjuje se za 100 % od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje 15 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.

Ukupan iznos poreznih potpora za male, srednje i velike poduzetnike koje korisnik potpore može iskoristiti tijekom razdoblja korištenja poreznih potpora određuje se u apsolutnom iznosu razlike obračuna dužnog iznosa poreza na dobit izračunanog na temelju propisa kojim se uređuje porez na dobit i iznosa izračunanog na temelju ovoga Zakona, poštujući maksimalni dopušteni intenzitet, odnosno iznos ukupnih potpora navedenih u članku 6. točki 13. Zakona, a vezan je za maksimalni intenzitet i iznos regionalne potpore sukladno karti regionalnih potpora koji za ovu skupinu poduzetnika znači uvećanih 10 postotnih poena.

Ako korisnik potpore tijekom razdoblja korištenja potpora iz ovoga Zakona prestane biti obveznik poreza na dobit, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za preostalo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu očuvanja radnih mjesta i projekta ulaganja.

Ako korisnik potpore smanji broj novih radnih mjesta prije isteka propisanog minimalnog razdoblja očuvanja predmetnog ulaganja ovoga Zakona i/ili ako ne poštuje minimalno razdoblje očuvanja predmetnog ulaganja ovoga Zakona, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za čitavo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu povrata sredstava ostvarenih korištenjem odobrenih povlastica uvećanih za iznos osnovne referentne stope, koja se određuje i objavljuje na temelju pravila o državnim potporama, uvećane za 100 baznih bodova¹⁹.

3.4.3. Opravdani troškovi ulaganja

Vrlo bitnu stavku pri izračunima potpora ulaganja imaju:

- a) potpore za opravdane troškove novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
- b) potpore za opravdane troškove usavršavanja povezanih s projektom ulaganja.

Visine potpore segmentu opravdanih troškova novih radnih mjesta zavise o teritorijalnim lokacijama projekata u pojedinom županijama u RH. Naime, prate se registrirane stope nezaposlenosti po županijama, odnosno u kojim se Korisniku potpore koji osigura otvaranje

¹⁹Narodne novine:Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 102/15 (preuzeto 11.06.2016.)

novih radnih mjesta povezanih s po županijama otvaraju radna mjesta povezana s projektom ulaganja.

Ulaganja u županijama gdje je registrirana stopa nezaposlenosti do 10 %, prema podacima Državnog zavoda za statistiku za proteklu godinu, odobrava se bespovratna novčana potpora za opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem u visini do 10 % prihvatljivih troškova za otvaranje novog radnog mjesta. Maksimalni iznos je u protuvrijednosti kuna do 3000 eura po novootvorenom radnom mjestu.

Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s investicijskim projektom u županijama gdje registrirana stopa nezaposlenosti iznosi od 10 % do 20 %, prema podacima Državnog zavoda za statistiku za proteklu godinu, poduzetniku se tada odobrava bespovratna novčana potpora za opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem u visini do 20 % prihvatljivih troškova za otvaranje novog radnog mjesta. Maksimalni iznos je u protuvrijednosti kuna do 6000 eura po novootvorenom radnom mjestu.

Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja u županijama gdje je registrirana stopa nezaposlenosti više od 20 %, prema podacima Državnog zavoda za statistiku za proteklu godinu, odobrit će se bespovratna novčana potpora za opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem u visini do 30 % prihvatljivih troškova za otvaranje novog radnog mjesta. Maksimalni iznos je u protuvrijednosti kuna do 9000 eura po novootvorenom radnom mjestu.

Ako korisnik potpore ne ispuni uvjet otvaranja minimalnog broja novih radnih mjesta, odnosno ne zadrži nova radna mjesta na određenom području najmanje pet godina od njihova prvog popunjavanja za velike poduzetnike, odnosno tri godine za mikro, male i srednje poduzetnike, ali ne kraće od razdoblja korištenja potpora za koje je to radno mjesto preduvjet, prestaje mu pravo korištenja bespovratnih novčanih potpora za novo radno mjesto, kao i usavršavanje uz obvezu povrata novčanih sredstava ostvarenih korištenjem odobrenih potpora uvećanih za iznos osnovne referentne stope, koja se određuje i objavljuje na temelju pravila o državnim potporama, uvećane za 100 baznih bodova.

Visinu iznosa potpore za opravdane troškove novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja, kao i kriterije za određivanje konkretne visine iznosa potpore propisuje Vlada Republike Hrvatske²⁰.

Potpore za opravdane troškove usavršavanja povezanih s projektom ulaganja odobravaju se korisniku potpore kao bespovratna novčana potpora za usavršavanje radnika na novim radnim mjestima povezanim s projektom ulaganja. Bespovratna novčana potpora za troškove usavršavanja povezanih s projektom ulaganja dodjeljuju se sukladno pravilima o državnim potporama za usavršavanje.

Prihvatljivi troškovi su sljedeći²¹:

- troškovi predavača, za sate tijekom kojih su predavači sudjelovali u usavršavanju
- troškovi poslovanja povezani s predavačima i polaznicima, koji su izravno povezani s projektom usavršavanja, poput putnih troškova, troškova materijala i potrošne robe izravno povezanih s projektom, amortizacija alata i opreme, ako se koriste isključivo za projekt usavršavanja; troškovi smještaja su isključeni
- troškovi savjetodavnih usluga povezanih s projektom usavršavanja
- troškovi osoblja polaznika usavršavanja i opći neizravni troškovi (administrativni troškovi, najam, režijski troškovi) za sate koje polaznici usavršavanja provedu u usavršavanju.

Intenzitet potpore ne premašuje 50 % prihvatljivih troškova, a može se povećati do 70 % prihvatljivih troškova iz ovoga članka kako slijedi:

- za 10 postotnih bodova ako se usavršavanje provodi za radnike s invaliditetom i
- za 10 postotnih bodova ako se potpora dodjeljuje srednjem poduzetniku i
- za 20 postotnih bodova ako se potpora dodjeljuje malom i mikropoduzetniku.

²⁰Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 102/15 (preuzeto 11.06.2016)

²¹Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 102/15 (preuzeto 12.06.2016.)

3.4.4. Potpore prema vrsti aktivnosti za ulaganje otvaranja novih radnih mjesta VSS

Za početno ulaganje novoosnovanog trgovačkog društva u materijalnu i nematerijalnu imovinu u minimalnom iznosu protuvrijednosti kuna od 13.000.000 eura, uz uvjet otvaranja najmanje 10 novih radnih mjesta visoke stručne spreme povezanih s projektom ulaganja. Može se odobriti jedna ili više potpora te sklopiti Sporazum o pripremi i provedbi projekta. Sporazum s korisnikom potpore sklopit će čelnik nadležnog ministarstva, koji sadržava preuzete obveze nadležnog ministarstva ovoga Zakona i korisnika potpore, radi pripreme i provedbe predmetnog projekta ulaganja, s utvrđenom vrstom odobrene potpore, razdobljem korištenja potpore i visinom utvrđene potpore.

Sporazumom se uređuju sve potrebne kondicije kao što su: tehnička priprema i provedba projekta, razdoblje ulaganja, dinamika izvršenja, početak i završetak svake faze pojedine preuzete obveze iz projekta, jamstva korisnika potpore. Detaljno moraju biti razrađeni mehanizmi zaštite interesa i sredstava osiguranja Republike Hrvatske u slučaju prekoračenja rokova, odustajanja od daljnje realizacije ili promjene nekih od dijelova projekta ulaganja po svakoj fazi pojedinih preuzetih obveza iz projekta.

Potpore koje se mogu odobriti temeljem Sporazuma su:

a) Potpore za osiguranje nepromjenjivih uvjeta poslovanja: Korisniku potpore može se odobriti sufinanciranje do visine razlike poreznih obveza i obveza s osnove doprinosa utvrđenih sukladno propisima koji su vrijedili u trenutku podnošenja prijave za odobrenje statusa korisnika potpore, poreznih obveza i obveza s osnove doprinosa sukladno propisima važećim u vrijeme obračuna navedenih obveza, za razdoblje od 10 godina od godine početka ulaganja. Ukupan iznos potpore koje korisnik može iskoristiti tijekom razdoblja korištenja potpore određuje se u apsolutnom iznosu razlike obračuna iznosa poreza i iznosa doprinosa obračunanog prema propisima važećim u vrijeme obračuna navedenih obveza i iznosa poreza i doprinosa izračunanog na temelju Sporazuma.

Korisnik potpore dužan je ukupan iznos obračunanih poreznih obveza i obveza s osnove doprinosa pravodobno plaćati. Ako u razdoblju od 10 godina od godine početka ulaganja nastupe nepovoljniji uvjeti na tržištu od uvjeta koje korisnik potpore ostvaruje, korisniku potpore će se razlika između eventualnih nepovoljnijih uvjeta na tržištu smatrati potporom.

Ako u razdoblju od 10 godina od godine početka ulaganja nastupe povoljniji uvjeti za korisnika potpore, korisnik potpore može zatražiti izmjenu potvrde o statusu korisnika tako da se utvrdi prestanak primjene potpore za daljnje razdoblje ulaganja.

b) Potpore za ulaganja: Korisniku potpore za ulaganje može se odobriti sufinanciranje dijela iznosa porezne obveze koju korisnik potpore ima prema državi osim poreza na dodanu vrijednost, odnosno dijela iznosa obveze plaćanja doprinosa u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja.

Sporazumom se specificiraju koji se porezi i doprinosi sufinanciraju i u kojem dijelu, kao i ukupni iznos odobrene potpore, te planirana godišnja ulaganja i mogućnosti iskorištenja potpore prema godinama.

c) Poticaji pola-pola: Korisniku potpore za ulaganja može se odobriti sufinanciranje:

- iznosa do 50 % obveze plaćanja poreza na dohodak od nesamostalnog rada i/ili
- iznosa do 50 % obveze poreza na dobit i plaćanja predujma poreza na dobit.

Konačni iznos sufinanciranja plaćanja obveze poreza na dobit utvrdit će se temeljem godišnje prijave poreza na dobit. Sporazumom će se specificirati koji se porezi sufinanciraju i u kojem dijelu, kao i ukupni iznos odobrene potpore te planirana godišnja ulaganja i mogućnosti iskorištenja potpore prema godinama. Nadležno ministarstvo za odobreni iznos sufinanciranja korisniku potpore izdaje vrijednosni kupon, koji predstavlja javnu ispravu kojom se dokazuje da je korisnik potpore podmirio u vrijednosnom kuponu utvrđene iznose poreza na dohodak i poreza na dobit odnosno predujma poreza na dobit²².

d) Početak plaćanja poreznih obveza: Korisniku potpore za projekt ulaganja nadležno ministarstvo može odobriti zajam za plaćanje poreznih obveza, osim poreza na dodanu vrijednost, u razdoblju od tri godine od početka ulaganja, bez kamata. Zajam se isplaćuje na poreznu karticu korisnika potpore po dostavljanju obračuna poreznih obveza, a u svrhu njihova podmirenja. Obračun poreznih obveza korisnik potpore dužan je dostaviti nadležnom ministarstvu minimalno tri radna dana prije dospijeca poreznih obveza. Sporazumom se specificiraju koji se porezi sufinanciraju, kao i maksimalna visina zajma i uvjeti za isplatu.

²² Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br. 102/15 (preuzeto 11.06.2016.)

Po proteku razdoblja od tri godine korisnik potpore dužan je: vratiti zajam u 36 jednakih mjesečnih obroka i uredno podmirivati tekuće porezne obveze.

Potporu predstavlja kamata na zajam, a kamatna stopa koju treba primijeniti pri izračunu potpore, odnosno pri diskontiranju diskontirana je kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele potpore. Referentna kamatna, odnosno diskontna stopa na temelju koje se računaju potpore utvrđuje se temeljem propisa kojim se uređuju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope.

4. POTICAJI ULAGANJA I POREZ NA DOBIT U PRAKSI

4.1. Porez na dobit i poticaji ulaganja

Porez na dobit jest porez što ga trgovačka društva plaćaju na ostvarenu dobit, tj. na razliku prihoda i rashoda. Taj se porez još naziva i porezom na dohodak trgovačkih društava (*corporate/corporation income tax*), tj. pravnih osoba. Hrvatska poreznopravna terminologija ne poznaje sintagmu porez na dohodak trgovačkog društva, nego se koristi izrazom porez na dobit (*profit tax*).

Zakonski okvir poreza na dobit u Republici Hrvatskoj implementirao je u pravni okvir Zakon o porezu na dobit i Pravilnik o porezu na dobit. Četiri su temeljna elementa koji određuju karakter obračuna i s time u vezi porezno izvještavanje a to su: porezna osnovica, porezni obveznik, porezna stopa i porezne olakšice. Poreznu osnovicu čini iskazana dobit u obračunskom razdoblju. Prema hrvatskom Zakonu o porezu na dobit²³, porezna je osnovica dobit, tj. razlika prihoda i rashoda poduzeća propisanih zakonom. Za tuzemnoga poreznog obveznika to je ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za inozemnog poduzetnika dobit ostvarena u Hrvatskoj.²⁴ Porez na dobit utvrđuje se za poslovnu godinu koja je po pravilu kalendarska godina i to prema dobiti koju je poduzetnik ostvario u tom razdoblju.

Obveznici poreza na dobit plaćaju tijekom godine predumove poreza na dobit na osnovi porezne prijave za prethodnu godinu. Konačni obračun poreza na dobit obavlja se na temelju porezne prijave koju porezni obveznici dostavljaju poreznoj upravi do 30. travnja za prethodnu poslovnu godinu. Uz poreznu prijavu podnosi se Bilanca i Račun dobiti i gubitka.

Porezni obveznik je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi²⁵. Porezni obveznik je i fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka. No, može po slobodnoj volji izjaviti da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak, ili pak

²³Narodne novine: Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb br. 127/00, 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14 i **50/16** (preuzeto 13.06.2016.)

²⁴Institut za javne financije(Internet),raspoloživo na; www.ijf.hr (preuzeto 13.06.2016.)

²⁵Narodne novine: Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb br. 143/14 (preuzeto 13.06.2016.)

ukoliko ispuni određene zakonske kriterije vezane za visinu prihoda, dohotka, vrijednost dugotrajne materijalne imovine ili pak broja zaposlenih može po sili zakona postati obveznikom poreza na dobit.

Porezna stopa u razdoblju od 1994. do danas mijenjala se nekoliko puta. U početku uvođenja tog poreza, 1994. godine oporezivala se poduzetnička dobit tuzemnih i inozemnih poreznih obveznika gdje je porezna stopa iznosila 25%. Izmjenama krajem 1996. godine porezna je stopa povećana na 35%, kako bi bila usklađena s gornjom stopom poreza na dohodak. Novim zakonskim rješenjem nakon 1. siječnja 2001. godine stopa poreza na dobit iznosi 20%²⁶. Kod država članica EU u razdoblju od sredine 2014. do sredine 2015. godine primjetno je smanjenje zakonske stope poreza na dobit. Snižanja su uglavnom uvedena u državama koje nisu imale snižene stope u prethodnim godinama kao što su Španjolska, Portugal i Ujedinjeno Kraljevstvo.²⁷

U hrvatskom sustavu poreza na dobit postoje mnoge porezne olakšice:

- za porezne obveznike koji obavljaju djelatnost na područjima posebne državne skrbi i na području grada Vukovara
- za korisnike slobodnih zona
- za poticanje ulaganja i poticaje zapošljavanja
- za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
- za istraživanja, razvoj i školovanje te za stručno usavršavanje zaposlenika.

Prethodno navedene porezne olakšice odnose se na smanjenje porezne stope. Kada se govori o poticajima ulaganja onda povlaštene stope poreza na dobit ovise o visini ulaganja i broju osoba koje poslodavac zapošljava. Mogućnosti korištenja povlaštene stope iskazane su u tablici 9.

²⁶Institut za javne financije(Internet), raspoloživo na; www.ijf.hr (preuzeto 13.06.2016.)

²⁷ Mijatović N. (2016): Porezne reforme u državama članicama Europske unije 2015. godine, RRiF Zagreb, br.3/2016., str. 125.

Tablica 6. Mogućnosti korištenja povlaštene stope

<i>Iznos ulaganja</i>	<i>Povlaštena stopa</i>	<i>Vrijeme korištenja povlaštene stope</i>	<i>Obveza zapošljavanja</i>
najmanje 4 milijuna kuna	10%	10 godina od početka ulaganja	najmanje 10 zaposlenika
najmanje 10 milijuna kuna	7%	10 godina od početka ulaganja	najmanje 30 zaposlenika
najmanje 20 milijuna kuna	3%	10 godina od početka ulaganja	najmanje 50 zaposlenika
najmanje 60 milijuna kuna	0%	10 godina od početka ulaganja	najmanje 75 zaposlenika

Izvor: www.ijf.hr (preuzeto 08.03.2016.)

Tablica 7. Utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze

R.br.	Opis	u kunama i lipama
	I. DOBIT / GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA	
	II. POVEĆANJA DOBITI / SMANJENJE GUBITKA	
	III. UKUPNA POVEĆANJA DOBITI/SMANJENJA GUBITKA (red. br. 5. do 25.)	
	UKUPNA SMANJENJA DOBITI/POVEĆANJA GUBITKA (r. br. 27. do 34.)	
	IV. POREZNA OSNOVICA (r. br. 36. - r. br. 37.)	
	V. POREZNI GUBITAK (r. br. 39. - r. br. 40.)	
	VI. POREZNA OBVEZA (r. br. 42. x r. br. 43.)	
	VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI	
49.	Olakšice prema čl. 8. i 9. Zakona o poticanju ulaganja čl.43.a.st.1. Pravilnika	
49.1.	Iznos olakšice za mikropoduzetnike uz primjenu umanjene stope za 50%	
49.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%	
49.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 75%	
49.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%	
50.	Olakšice prema čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja čl. 43a. st. 2. Pravilnika	
50.1.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50% i/ili stope 10%	
50.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 65% i/ili stope 7%	
50.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 85% i/ili stope 3%	
50.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100% i/ili stope 0%	
51.	Ukupni iznos poticanja investicija (r. br. 49. + r. br. 50.)	
52	Ukupno iznos olakšica, oslobođenja i poticaja (r. br. 45. + r. br. 48. + r. br. 51.)	
	VIII. POREZNA OBVEZA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA	
53.	Porezna obveza (r. br. 44. - r. br. 52.)	
54.	Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu (čl. 30. Zakona)	
55.	Porezna obveza (r. br. 53. - r. br. 54.)	
56.	Uplaćeni predujmovi	
57.	Razlika za uplatu (r. br. 55. - r. br. 56.) ili razlika za povrat (r.br. 56. – r.br. 55)	
59.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje (čl. 47. st. 3. t. 59. pravilnika)	

Broj mjeseci poslovanja u poreznom razdoblju

ZA ISTINITOST I VJERODOSTOJNOST PODATAKA JAMČIM VLASTITIM POTPISOM

Nadnevak

Porezni obveznik / opunomoćenik

ovlašteni porezni savjetnik)

Kao što se može vidjeti iz tablice 10. zakonski okvir pruža mogućnost smanjenja porezne stope prema čl.8. i 9. te čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja za poduzetnike. Kakva je situacija u poslovnoj praksi poduzetnika u Hrvatskoj posebice kada su u pitanju mikro i mali poduzetnici pokušati će se dati odgovor u nastavku rada.

4.2. Definiranje uzorka i metodologija istraživanja

Na temelju definiranog problema i predmeta istraživanja, a u skladu s zakonskim okvirima poreznih poticaja ulaganja definiran je uzorak istraživanja. Svako istraživanje potrebno je definirati sa nekoliko obilježja pojmovno, prostorno, vremenski i sadržajno. Dakle, imperativ svakog istraživanja odnosi se na definiranje skupa istraživanja.

Statistički skup određen: pojmovno, prostorno i vremenski. Temeljna jedinica promatranja su mala i mikro poduzeća u Hrvatskoj. Uzorak je prikladan za donošenje relevantnih zaključaka.

Dakle, empirijsko istraživanje provedeno je na uzorku mikro i malih poduzeća. U travnju 2016. godine definiran je i poslan anketni upitnik koji je konstruiran i upućen elektroničkom poštom. Uzorak istraživanja čine 41 poduzeće. Kao instrument istraživanja koristila se metoda ankete (neizravan pristup; slanje poštom, e-poštom). Anketni upitnik: sastoji se od 10 pitanja, podijeljenih u tri cjeline, oblikovane na jednoj stranici:

Sadržajna dimenzija istraživanja obuhvatila je:

- opća obilježja trgovačkih društava,
- korištenje ili pak nekorisćenje poreznih poticaja
- razloge ne korištenja poreznih poticaja.

Prvi set pitanja čine odgovori na pitanja iz anketnog upitnika koji su doveli do podataka za adekvatnu analizu ispitivanih obilježja. Radi se o uzorku $n > 30$ na temelju čijih odgovora je moguće procijeniti kako se dobiveni rezultati mogu smatrati relevantnima.

4.3. Rezultati istraživanja

Tablica 8. Frekvencija uzorka istraživanja

<i>Veličina poduzeća</i>	<i>Broj poduzeća</i>	<i>Frekvencija</i>
Mikro	33	80,49
malo poduzeće	7	17,07
srednje veliko	1	2,44
UKUPNO	41	100,00

Izvor: rezultati istraživanja 2016.

U istraživanju je sudjelovao 41 poduzeće. Kao što je to vidljivo iz tablice (tablica br.11) 80,49% poduzeća uzorka čine mikro poduzetnici, dok 17,07% se odnosi na mala poduzeća. Srednja poduzeća zauzimaju 2,44% uzorka tj. samo jedno poduzeće je sudjelovalo u anketi.

Tablica 9. Frekvencija odgovora prema veličini poduzeća i izvoru vlasništva

Veličina poduzeća	Izvor vlasništva			Ukupno
	domaći	Ino izvor	nepoznat	
Mikro	29	4		33
malo poduzeće	1	2	4	7
srednje veliko	1			1
UKUPNO	31	6	4	41
UKUPNO	75,61%	14,63%	9,76%	100,00%

Izvor: istraživanje autora (2016)

Slijedeće ispitivano obilježje koje spada u set pitanja općeg obilježja odnosi se na izvor vlasništva. Naime, autora rada zanima postoje li razlike u uzorku s obzirom na obilježje izvora vlasništva.

Pitanje je postavljeno kako izvor vlasništva može biti domaći, ino izvor ili pak izvor nije poznat. Podaci iz tablice (tablica br.12) pokazuju kako je 75,61% domaći izvor vlasništva, dok je 14,63% poduzeća iz uzorka ima ino izvor vlasništva. U uzorku 9,76% anketiranih poduzeća odgovorilo je kako izvor vlasništva nije poznat.

Tablica 10. Struktura poduzeća prema vrsti djelatnosti u skladu s NKD klasifikacijom

<i>Djelatnost</i>	<i>Broj poduzeća uzorka istraživanja</i>	<i>%</i>	<i>Rang</i>
Graditeljstvo	2	4,90	5.
Poljoprivreda	1	2,43	7/8
prerađivačka industrija	10	24,39	2.
Ribarstvo	1	2,43	7/8
rudarstvo i vađenje	3	7,29	4.
trg na malo	4	9,76	3.
trg na veliko	2	4,90	6
trg na veliko i malo	18	43,90	1.
UKUPNO	41	100,00	

Izvor: istraživanje autora (2016)

U set općih istraživanih obilježja testiran je oblik djelatnosti. Kao što se može primijetiti u uzorku je sudjelovalo 43,90% poduzeća koje obavljaju djelatnost trgovine na veliko i malo, slijede poduzeća prerađivačke djelatnosti sa 24,39%. Na trećem rang mjestu su poduzeća trgovine na malo. Četvrto mjesto sa 7,29% pripada poduzećima rudarstva i vađenja, na petom mjestu je graditeljstvo sa 4,90% dok šesto mjesto ostaje za djelatnost trgovine na veliko sa 4,90%. Isto učešće imaju poduzeća poljoprivreda i ribarstvo sa po 2,43%.

Tablica 11. Korištenje poticaja ulaganja kao poreznih potpora

	<i>Broj poduzeća</i>	<i>%</i>
Korištenje poreznih potpora	0	0,00
Nekorištenje poreznih potpora	41	100,00
Ukupno	41	100,00

Izvor: rezultati istraživanja 2016.

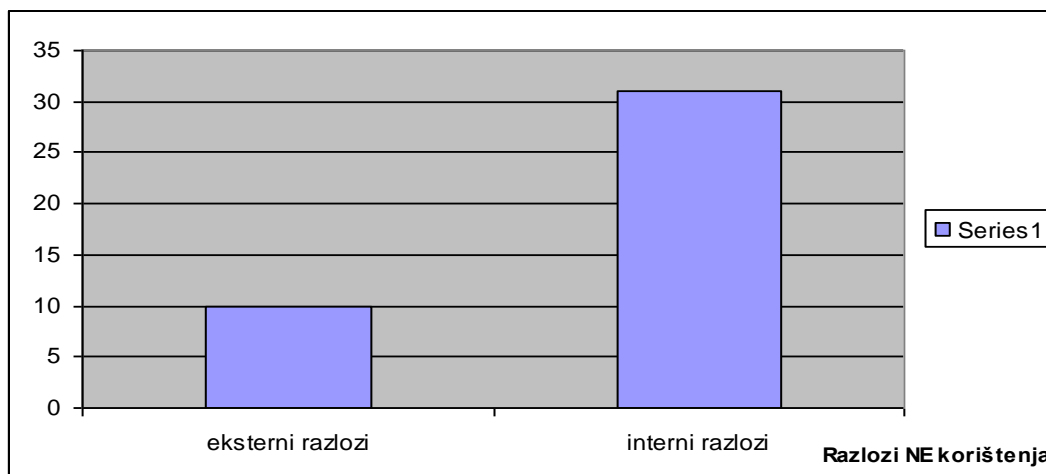
Kao što je to vidljivo od ukupnog uzorka od 41 poduzeće niti jedno poduzeće iz uzorka nije koristilo porezne potpore kao poticaje ulaganja.

Tablica 12. Razlozi ne korištenja poreznih potpora

Razlozi zbog NE korištenja poreznih potpora	Broj poduzeća	Frekvencija %
Eksterni razlozi	10	24,39
Interni razlozi	31	75,61
UKUPNO	41	100,00 %

Izvor: rezultati istraživanja 2016.

Kao što je to vidljivo iz tablice (Tablica br.15) 24.39% poduzeća iz uzorka kao razloge ne korištenja poreznih potpora poticaja ulaganja navode eksterne razloge, dok čak njih 75,61% njih navodi interne razloge kao razloge ne korištenja poreznih potpora.

Grafikon 1. Razlozi ne korištenja poreznih potpora

Izvor: Rezultati istraživanja 2016. prema br.14.

Grafikon 1. pokazuje rezultate iz tablice (Tablica br.14) o razlozima nekorisćenja poreznih potpora poduzetnicima. Dakle, podaci upućuju na zaključak kako je potrebno detaljnije istražiti interne razloge zbog kojih se poduzetnici ne upuštaju u ulaganja koja bi u konačnici rezultirala smanjenim stopama poreza na dobit.

Tablica 13. Razlozi nekorisćenja poreznih potpora prema izvoru vlasništva

<i>Razlozi Utjecaja</i>	<i>Veličina poduzeća</i>	<i>domaći</i>	<i>Ino izvor</i>	<i>nepoznato</i>	<i>Total</i>
Eksterni	Mikro	32,26%	0,00%	0,00%	24,39%
Interni	malo pod	3,23%	33,33%	100,00%	17,07%
	Mikro	61,29%	66,67%	0,00%	56,10%
	srednje veliko	3,23%	0,00%	0,00%	2,44%
Total		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: rezultati istraživanja 2016.

Ako izuzmemo odgovore u kojima nam nisu poznati izvori vlasništva, onda se može zaključiti kako interni razlozi za koje smo utvrdili da dominiraju kao razlozi nekorisćenja poreznih potpora mikro poduzetnici s domaćim izvorima vlasništva zauzimaju 61,29%, dok mikro poduzetnici s ino izvorima vlasništva čine 66,67%.

No, podaci iz tablice (Tablica br. 17). upućuju na nešto optimističnije podatke u praksi poduzetnika u eventualnom korištenju poreznih potpora kao poticaja ulaganja.

Tablica 14. Postojanje interesa za porezne potpore/faza pripreme

Izvor vlasništva	Vrsta djelatnosti prema NKD-u	faza pripreme- postoji interes	Frekvencija %	Kumulativ %
Domaće	graditeljstvo	1	12,50	12,50
	poljoprivreda	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	prerađivačka industrija	1	12,50	25,00
	ribarstvo	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	rudarstvo i vađenje	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	trg na malo	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	trg na veliko	2	48,78	73,78
trg na veliko i malo	4	26,22	100,00	
Inozemno	prerađivačka industrija	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	trg na veliko i malo	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
Nepoznato	prerađivačka industrija	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	trg na veliko i malo	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
Ukupno		8	100,00%	100,00%
TOTAL UZORAK		8/41	19,51%	19,51%

Izvor: Istraživanje autora (2016.)

Kao što je to vidljivo iz tablice (Tablica br.17) 19,51% poduzeća iz uzorka iskazalo je interes za korištenje poreznih potpora kao poticaja ulaganja kod mikro, malih i srednjih poduzetnika. Podaci iz ove tablice pokazuju kako je 100% interes u fazi pripreme projekata sa strane poduzetnika sa domaćim izvorom vlasništva i to za djelatnosti građevinarstva, prerađivačke industrije, trgovine na veliko i trgovine na malo.

Tablica 15. Razlozi ne korištenja poreznih potpora poduzetnika

Izvor Vlasništva	Vrsta djelatnosti prema NKD-u	negativno EU okruženje	negativno nacionalno okruženje	negativno poslovanje	nemaju interes za poticaje	vlastita sredstva	Ukupno
Domaće	Graditeljstvo		1				1
	Poljoprivreda				1		1
	prerađivačka industrija		1	2	1		4
	Ribarstvo				1		1
	rudarstvo i vađenje	3					3
	trg na malo	1		1	2		4
	trg na veliko i malo				1	5	3
inozemno	prerađivačka industrija				4		4
	trg na veliko i malo				2		2
nepoznato	prerađivačka industrija					1	1
	trg na veliko i malo				3		3
Ukupno		4	2	4	19*	4	33

Izvor: Istraživanje autora (2016.)

Rezultati iz tablice (Tablica br.16. i 18.) upućuju na zaključak kako 57,57 % poduzeća uopće ne iskazuju interes za porezne potpore kao poticaje ulaganja u odnosu na ukupan broj poduzeća iz uzorka koja ne koriste porezne potporu, odnosno 46,34% njih u odnosu na ukupni uzorak. Negativno poslovno okruženje i negativno EU okruženje imaju podjednako učešće u poduzetnicima koji ne koriste porezne potpore.

Poduzetnici koji su se odlučili na odgovor kako je EU okruženje razlog ne korištenja navode u posebnim komentarima kako je ulazak u EU zapravo prijatnija uopće za nastavak njihovog poslovanja. Ove dvije skupine čine 19,51% ukupno uzorka istraživanja, što predstavlja veliki broj poduzeća čije je poslovanje u budućnosti pod znakom pitanja.

5. ZAKLJUČAK

Porez na dobit predstavlja porez što ga plaćaju trgovačka društva na ostvarenu dobit, odnosno na razliku prihoda i rashoda. Opća porezna stopa poreza na dobit iznosi 20% i plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu. Hrvatski zakonski okvir i u pogledu oporezivanja dobiti te preko poticajnih ulagačkim mjera daje mogućnost poduzetnicima da se opća porezna stopa dodatno smanji kako bi ukupno porezno opterećenje bilo manje. S aspekta poticanja ulaganja korisnik potpore može biti poduzetnik, fizička osoba (obrtnik) koji je obveznik poreza na dobit i registriran na teritoriju Republike Hrvatske.

Poznata je činjenica kako jedan od velikih problema hrvatskog poduzetništva kada se govori o mikro i malim poduzetnicima je upravo problem financiranja tekućeg poslovanja ali i problem investicija.

Rezultati provedenog istraživanja pokazali su kako poduzeća iz uzorka ne koriste porezne potpore kao poticanje ulaganja. Razlozi ne korištenja su interni i eksterni, gdje interni razlozi prevladavaju. Možda bi ipak kao ohrabrujući trebao biti podatak kako ipak kod 20% poduzetnika postoji interes ili su pak u pripremljenoj fazi za ulaganja kroz porezne poticaje.

Poduzeća bi trebala što je više moguće koristiti poticaje, te bi samim time došlo i do povećanja broja zaposlenih u određenim zanimanjima. Upravo zbog nedovoljnih financijskih potpora kako mikro i mali poduzetnici imaju nedovoljan financijski potencijal za veće poslovne preinake i investicije u svom poslovnom djelovanju. Poticaji ulaganja promatrani kroz prizmu poreza na dobit veoma su malo istraženi u hrvatskoj stručnoj literaturi.

Dakle, rezultati istraživanja upućuju na određene zaključke i preporuke. Hrvatska fiskalna politika trebala bi i dalje raditi na poreznim i ostalim reformama u cilju stimuliranja investicija te na pojednostavljenju poslovnog okruženja u svezi s oporezivanjem poduzetništva. Također bi u donošenju zakonskih okvira trebalo više konzultirati struku i znanost. Važno je naglasiti kako i dokumenti Europske komisije šalju preporuke u snaženju porezne osnovice i to one koja je manje štetna po gospodarski rast s posebnim naglaskom na poticaje za poduzetništvo i investicije te poticaje za istraživanje i razvoj.

LITERATURA

Časopis:

1. D. Buterin, M. Blečić: Učinci izravnih stranih ulaganja u Hrvatsku Zbornik Veleučilišta u Rijeci, Vol. 1 (2013), No. 1, pp. 133-149
2. Mijatović N. (2016): Porezne reforme u državama članicama Europske unije 2015. godine, RRiF Zagreb, br.3/2016.

Zbornik radova:

3. Vidović, J. & J. Bubić (2016): Struktura po veličini u EU i porezno opterećenje, RiM, Primošten, 17. Konferencija RiM-Zbornik znanstvenih radova

Izvor s interneta:

4. Ministarstvo gospodarstva(Internet),raspoloživo na; www.mingo.hr (17.5.2016.)
5. <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/inozemna-izravna-ulaganja> (17.5.2016.)
6. Institut za javne financije(Internet),raspoloživo na; <http://www.ijf.hr> (17.5.2016)
7. Lider (Internet),raspoloživo na; www.liderpress.hr (08.06.2016.)
8. Ministarstvo poduzetništva i obrta(Internet),raspoloživo na; poduzetnistvo.gov.hr (09.06.2016.)
9. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo(Internet),raspoloživo na; www.hamagbicro.hr (12.06.2016.)

Zakon/propisi:

10. Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja i unapređenju investicijskog okruženja, Narodne novine d.d, Zagreb br.111/12. i 28/13 (08.06.2016)
11. Narodne novine: Zakon o poticanju ulaganja, Narodne novine d.d., Zagreb br.102/15 (08.06.2016)
12. Narodne novine: Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb br. 78/15.
13. Narodne novine: Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14 i **50/16** (13.06.2016.)
14. Narodne novine: Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb br. 143/14 (preuzeto 13.06.2016.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Stanje izravnih ulaganja, Imovina u milijunima eura od 2006. -2015.	6
Tablica 2. Izravna ulaganja, Imovina (po zemljama) ¹⁾ 1993. – 2015 u mil. Eura	7
Tablica 3. Izravna ulaganja/imovina po djelatnostima 1993-2015. u mil. Eura	9
Tablica 4. Razvrstavanje poduzetnika.....	17
Tablica 5. Razvrstavanje grupa poduzetnika.....	18
Tablica 9. Mogućnosti korištenja povlaštene stope	29
Tablica 10. Utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze.....	29
Tablica 11. Frekvencija uzorka istraživanja.....	31
Tablica 12. Frekvencija odgovora prema veličini poduzeća i izvoru vlasništva	31
Tablica 13. Struktura poduzeća prema vrsti djelatnosti u skladu s NKD klasifikacijom.....	32
Tablica 14. Korištenje poticaja ulaganja kao poreznih potpora	32
Tablica 15. Razlozi ne korištenja poreznih potpora	32
Tablica 16. Razlozi nekorisćenja poreznih potpora prema izvoru vlasništva.....	33
Tablica 17. Postojanje interesa za porezne potpore/faza pripreme	34
Tablica 18. Razlozi ne korištenja poreznih potpora poduzetnika	34

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Razlozi ne korištenja poreznih potpora	32
--	----

POPIS SLIKA

Slika 1. Podjela potpora	15
--------------------------------	----

SAŽETAK

Politika investicija važan je dio svake gospodarsko razvojne politike. Analiza izravnih ulaganja prema imovini, zemljama ulagača i prema djelatnostima pokazuje nedovoljne visine ulaganja. Hrvatski zakonski okvir poticanju ulaganja, s osvrtom na porezne poticaje pruža mogućnost kako mikro, malim ali i ostalim poduzetnicima korištenje navedenih poticaja s ciljem smanjenja konačne porezne stope poreza na dobit.

Poznata je činjenica kako jedan od velikih problema mikro i malog hrvatskog poduzetništva je problem financiranja tekućeg poslovanja, a samim time i problem investiranja. Rezultati provedenog istraživanja pokazali su kako mikro i mala poduzeća ne koriste porezne potpore kao poticanje ulaganja, gdje prevladavaju upravo interni razlozi ne korištenja. Kod 20% poduzetnika postoji interes ili su pak u pripremnjoj fazi za korištenje ulaganja kroz porezne poticaje. Hrvatska fiskalna politika trebala bi i dalje raditi na poreznim i ostalim reformama u cilju stimuliranja investicija ali i pojednostavljenju poslovnog okruženja.

Ključne riječi: porez na dobit, poticaji ulaganja, porezne olakšice

SUMMARY

Privacy investment is important part of any economic development policy. Analysis of direct investment to the property, the investor countries and by sectors shows insufficient level of investments. Croatian legal framework encouraging investment, with emphasis on tax incentives provides the ability to micro, small and other businesses benefit from such incentives to reduce the final tax rate of income tax.

It is a known fact that one of the major problems of micro and small Croatian enterprises is the problem of financing current operations and therefore the problem of investment. Results of the study showed that micro and small businesses do not use tax support as investment promotion. In 20% of business owners there is an interest in the preparatory phase for the use of incentive investment through tax incentives. Croatian fiscal policy should continue to work on tax and other reforms in order to stimulate investments and simplifying the business environment.

Keywords: tax, investment incentives, tax exemptions